

WOA visie 'recht doen aan diversiteit'

Werkplaats Onderwijsonderzoek Amsterdam

WOA visie 'recht doen aan diversiteit'

Diversiteit is een gegeven. Recht doen aan diversiteit lijkt zo vanzelfsprekend, maar tegelijk is het een van de moeilijkste opgaven voor onderwijsprofessionals in het huidige tijdperk. Daadwerkelijk recht doen aan diversiteit vraagt om bewuste keuzes en actief handelen met oog voor sociale rechtvaardigheid, overeenkomsten en verschillen. In deze visie maken wij de rol concreet die we voor ons onderwijs beogen. Deze visie komt voort uit gezamenlijk onderzoek en reflectie op de vraag: Diversiteit wanneer handel je hoe, waartoe?

Het uiteindelijke doel, onze stip aan de horizon, is onderwijs (en breder: een samenleving) waarin iedereen zich, ongeacht zijn of haar achtergrond optimaal kan ontplooiën.

Om alle kinderen voor te bereiden op het leven in een pluriforme samenleving willen we in het onderwijs:

- gelijke kansen bevorderen voor alle kinderen om zich optimaal te ontwikkelen
- een open houding bij kinderen ontwikkelen
- kinderen stimuleren zichzelf te leren kennen als persoon met een unieke identiteit
- kinderen stimuleren connecties aan te gaan met anderen in verschillende sociale situaties
- kinderen kennis, vaardigheden en houdingen meegeven, waarmee zij hun weg kunnen vinden in en bij kunnen dragen aan een diverse samenleving.

Onze uitgangspunten voor het 'recht doen aan diversiteit' -gebaseerd op wetenschappelijke en praktijktheorie- zijn:

- Een **inclusieve leeromgeving** is een voorwaarde om recht te kunnen doen aan diversiteit.
- Recht doen aan diversiteit vraagt om **bewust handelen**. Bewust handelen vereist bewustzijn van eigen perspectieven en vooroordelen,

waarden en normen en inzicht in ongelijke posities van individuen in specifieke contexten en machtsstructuren in de samenleving. Dit bewustzijn is een voorwaarde om mensen op een open manier tegemoet te kunnen treden.

- Handelen vindt altijd plaats in een **specifieke context**. Dat betekent dat er geen vast 'recept' is voor het bewust handelen in een diverse context.
- In de huidige (super)diverse (onderwijs)context is het noodzakelijk door een **superdiverse bril** te kijken^[1]. Dat betekent oog hebben voor de combinatie van *algemene* kenmerken, zoals etnische identiteit, opleiding en inkomen van ouders/verzorgers, geslacht, genderidentiteit, religieuze oriëntatie, gezinssamenstelling én *individuele* kenmerken als karakter, cognitieve capaciteiten, motivatie, kwaliteiten en behoeftes. Iedere klas is dus per definitie divers.
- Recht doen aan diversiteit en het bevorderen van gelijke kansen in het onderwijs vraagt om een **multidimensionale aanpak**, waarin onder andere aandacht is voor a) onderwijshouden, b) het feit dat kennis altijd een perspectief impliceert, c) het terugdringen van vooroordelen, d) een pedagogisch-didactische aanpak die gelijke kansen bevordert, en e) de schoolcultuur en sociale structuur van de school^[2].
- Het onderwijs wordt rijker als er ruimte is voor **verschillende perspectieven**.
- In het onderwijs houden we er rekening mee dat de **beginsituatie van elke leerling** anders is bij het werken aan kennis, vaardigheden en houdingen.
- In het onderwijs benutten we de **(verborgen) kennisbronnen** van leerlingen en hun ouders/verzorgers^[3].

[1] Zie Crul, Uslu en Lelie (2016), [2] Banks (2016),

[3] Zie o.a. Moll, Amanti, Neff en Gonzalez (1999) en Volman (2012)

**Voor leerkrachten, schoolleiders,
schoolbestuurders en opleiders betekent dit
dat:**

- Zij rolmodel zijn in de open manier waarop zij anderen tegemoet treden.
- Zij bewust handelen en vakmanschap tonen (concrete kennis, vaardigheden en attitudes) om bovenstaande uitgangspunten in de praktijk te brengen.
- Die kennis, vaardigheden en attitudes onderdeel uitmaken van opleiding en professionalisering en door dialoog in ontwikkeling blijven.
- Bewuste keuzes en actief handelen met oog voor sociale rechtvaardigheid, overeenkomsten en verschillen onderdeel vormen van school - en bestuursbeleid.
- Er zowel een schoolklimaat als een bestuurscultuur en -structuur moet zijn, waarin iedereen (bestuur, schoolleider, leerkracht, kind, ouders/verzorgers) zich gezien voelt en inspraak kan hebben.

